

# Motion till riksdagen

1987/88:Ub343

av Ove Karlsson m. fl. (s)

om utbildning i kooperativ verksamhet

---

Intresset för Kooperation har vuxit under senare år. Speciellt gäller det olika former av ny Kooperation. Det finns flera orsaker till detta, som t. ex. sysselsättnings- och ekonomiska strävanden, men också sociala, demokratiska, miljömässiga och andra skäl som gäller livskvaliteten i stort. Den kooperativa formen är väl anpassad till denna form av verksamhet samtidigt som stora svårigheter ofta kan uppkomma. Kraven på kunskap är lika stort i kooperativ verksamhet som i all annan. Det gäller kunskap i företagandets olika sidor och alla former av ekonomiska frågor. Det behövs många gånger kunskap om vad Kooperation är och hur den fungerar både juridiskt och ekonomiskt.

Inom industrin är kooperativ som företagsform mer ovanlig. Löntagarägda företag finns. Ägarformen tas oftast till som lösning vid företagskriser. Den har därför i mångas ögon en prägel av provisorium, något vid sidan av de "riktiga" företagen. Inom den nu så expansiva och framgångsrika sektorn producenttjänster är medarbetarägandet betydligt vanligare. Där ses det inte som något provisorium utan som en rimligt jämlik organisationsform, lämpad för den nya tidens kompetensintensiva företagande, där medarbetarna är den viktigaste tillgången.

Staten och Kooperationen samarbetar i Kooperativa rådet för att stärka de kooperativa idéernas ställning. Rådet driver vad som kallas Kooperationens utvecklingssystem, omfattande basprogram, koopservice och stöd till LKU (lokala kooperativa utvecklingscentra). Resurserna är emellertid utomordentligt små, för närvarande 5 milj. kr. per år varav staten bidrar med hälften.

Detta förefaller otillräckligt redan på de områden där utvecklingssystemet nu verkar. Större insatser skulle behövas för att ge kooperativa idéer en rättmätig plats i utbildningsprogram och läromedel. Fler lokala utvecklingscentra skulle behöva komma till. Framför allt behövs en mera aktiv insats för att utveckla kooperativa företagsformer och ökat medarbetarägande inom andra sektorer än tjänstesektorn.

Det finns flera skäl till en sådan satsning. I ett regionalpolitiskt perspektiv skulle det ge nya möjligheter att skapa små och medelstora företag i gamla industriregioner där traditionen domineras av storföretagande. I småorter och glesbygd skulle det bli lättare att få i gång småföretag. Rotfastheten i etableringsorten skulle öka osv.

I ett demokratiskt perspektiv skulle ett ökat kooperativt företagande

innebära en bättre maktfördelning. Fler människor skulle få insikter i företagandets problem och därmed också bli bättre ägnade att i demokratiska samhällsorgan föra både företagandets och den ekonomiska demokratis talan. Inom företagen skulle jämlikhet och medinflytande förstärkas.

Den enskildes möjligheter att skaffa sig kunskaper om hur den kooperativa företagsformen fungerar är mycket begränsad, ja rent av svårtillgänglig. Behovet av att ge information och kunskap måste tillgodoses på ett helt annat sätt än nu genom samhällets försorg. Här måste skolan medverka genom att ge eleverna en allmänbildande upplysning i vad Kooperation är och vill och kan. En viktig del i arbetet att nå ut med information och kunskap om Kooperationen i skolorna är att ge lärarna ett bra underlag för deras undervisning. Många lärare saknar erfarenheter och kunskaper som behövs för att kunna ge den undervisning som vi menar är nödvändig. Det behövs ett rikhaltigt kunskapsutbud i skolan när det gäller både gymnasiet och högskolan. Likaså behövs det företagsservice där hjälp kan erhållas för den som avser att starta verksamhet i kooperativ form. Mot den angivna bakgrunden är det angeläget att Kooperativa rådet får i uppdrag att utarbeta förslag till ytterligare stöd till de kooperativa idéerna. Det bör också vara möjligt att staten tar egna initiativ för att säkra att kooperativa verksamhetsformer inte diskrimineras i den statliga byråkratin och utbildningsväsendet.

Det måste också vara angeläget att det i skolan skapas ett ordentligt utbildningsutbud. Vi anser därför att läroplanen bör uppta ämnet Kooperation på ett ordentligt sätt i både gymnasiet och högskolan. liksom att möjligheter till företagsutbildning skapas.

## Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utbildning i kooperativ verksamhet.

Stockholm den 26 januari 1988

*Ove Karlsson (s)*

*Gunnar Nilsson (s)*

*Sylvia Pettersson (s)*

*Ralf Lindström (s)*

*Helge Klöver (s)*

*Ulla Johansson (s)*

*Bengt-Ola Rytter (s)*